

[Udenrigsministeren]

den, mens de europæiske NATO-landes store allierede ligger ovre på den anden side af Atlanterhavet, og de rent sømilitære konsekvenser heraf har jeg lagt stor vægt på i denne besvarelse: betydningen af at kunne holde forbindelserne over Atlanten åbne. NATO-alliancen må derfor af hensyn hertil lægge afgørende vægt på uhindret militær bevægelsesfrihed på havene og i lufrummet, og derfor må alliancen som udgangspunkt indtage en forsigtig holdning til forslag, der sigter på at begrænse de sømilitære bevægelsesmuligheder. Det var da også NATO-landenes holdning både på CSCE-opfølgingsmødet i Madrid og på Stockholmkonferencen. Det forslag, generalsekretær Gorbatsjov er kommet med på dette område, er der så meget mere grund til at være på vagt over for, som det forekommer at være ubalanceret i sine virkninger. Forslaget er klart rettet imod vestlige interesser, men det sigter ikke på tilsvarende reelle begrænsninger i den sovjetiske nordflådes operationsmuligheder, for som det er værd at lægge mærke til – hvad nogle måske har overset – omfatter hans forslag ikke Barentshavet og Polarhavet. Det vil sige, at hvis man gennemførte hans forslag, skulle disse altså forblive en slags fredet område for øvelsesaktivitet for den sovjetiske nordflåde. Forslaget ville derudover friholde disse have som operationsområder for hele Sovjetunionens strategiske flåde af missilubåde af Delta- og Typhoon-klassen, og de kan som bekendt fra dette område nå de mål, de ønsker at nå i USA. Det var det ene forslag, og det er altså helt ubalanceret. Det andet sømilitære forslag i Gorbatsjovs tale går ud på et forbud mod sømilitær aktivitet i sådanne internationale stræder, hvorom enighed kan opnås, samt i vigtige skibsruiter, og det er et forslag, der – ligesom i øvrigt andre elementer i talen – ikke er ganske klart, men for en dansk betragtning er hensynet til Østersøens status som åbent hav og for øvrigt også den folkeretlige status for de danske stræder med ret til gennemsejling for alle nationers skibe noget, der må være helt afgørende for vores vurdering af forslaget. Som jeg tidligere har betonet, må man fra dansk side tage afstand fra en regionalt baseret sikkerhedspolitisk ordening i det nordiske område, og derfor må vi også tage afstand fra den, der bliver lagt op til i disse forslag fra generalsekretær Gorbatsjov.

Danmarks sikkerhedsmæssige tilknytning til forholdene i centralregionen har jeg nævnt, og de forklarer jo, hvorfor en sådan differentieret sikkerhedsmæssig status for Danmark ikke kan anbefales.

De sikkerheds- og nedrustningspolitiske foranstaltninger, som bør fremmes for at styrke sikkerheden i Norden og de nordlige områder, må efter regeringens opfattelse etableres på en langt bredere basis. Det må være klart, at det militære potentiell, der er til stede i nordområderne, er af en størrelsesorden og en karakter, som betyder, at særskilte nordiske løsninger ikke er mulige, og at yderligere ensidige nationale skridt ikke er relevante.

I Murmansk-talen gentog generalsekretær Gorbatsjov videre den positive sovjetiske holdning til forslaget om en atomvåbenfri zone i nordisk område, men hans udtalelser herom synes ikke at indeholde egentlige nye elementer.

Jeg tror, det er fremgået af min besvarelse af forespørgslen, at regeringen er fuldt opmærksom på udviklingen i nordområderne, herunder hvad der er til stede af militært potentiell, og de strategier, der bliver fulgt af de berørte parter. Det vil vist også være fremgået, at der i begrebet »Norden som lavspændingsområde« indgår mange elementer, hvis betydning i et større perspektiv kræver omhyggelig afvejning.

Situationen omkring det nordiske område i bred forstand må jo ses i lyset af det overordnede forhold mellem Øst og Vest. Det er noget, som ikke udspringer af situationen i de nordiske lande, men som må anskues i et større perspektiv. Der foreligger netop i denne tid vidnesbyrd om, at Øst-Vest-forholdet er på vej ind i en ny og ændret fase med større muligheder for konkrete aftaler og en mere resultatorienteret dialog, og regeringen vil som hidtil gøre sit til, at denne udvikling fremmes sådan, at der med en usvækket opretholdelse af Danmarks plads i NATO-alliancen kan søges løsninger også på de spørgsmål, der specielt knytter sig til nordområderne og til Norden.

*Forhandling***Jens Thoft (SF):**

Almindelig høflighed tvinger mig til at sige tak til ministeren for hans besvarelse.

Danske regeringer har i årtier fremholdt det som et væsentligt mål for dansk sikkerhedspo-